

NOVADNIEKS

SESTDIEN,
1990. gada 28. jūlijs

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 89 (5093)
Maksā 3 Kap.

Kolhozā — tāpat kā visur ...

Pavisam parasta diena — lieldaina — tāpat kā daudzās iepriekšējās šovasar. Vienīgā atšķirība, ka ir nedēļas sākums. Un pirmdienās ap pulksten divpadsmitiem kolhoza «Sarkanā ausma» visi galvenie un vidējie posma speciālisti pulcējas priekšsēdētāja kabinetā. Tur notiek plānošana. Ko tas nozīmē? Lūk, dažas rindas atstāstījuma no šopirmdien dzirdētā.

— Pēdējās divās dienās izslaukumi krituši. Jo nav ar ko govis barot. Ja varētu kaut kur ar traktoru noplaust auzas, gan paši uz fermu atvestu. Bet ar rokas izkapti divsimt govīm neviens nepieplaus.

— Būs sausāks laiks, tad plaus arī ar traktoru. Pagaidām vienīgā izeja noturēt izslaukumus — plaut ar rokām. Saprotiet, ka ci—tā—di ne—var...

— Kad būs kārtībā siena šķūni? Durvīm jābūt aizslēgtām — man tur vairāk nav ko piebilst. Ja nē, tad pats saukšu ugunsdzēsējus, lai liek soda naudu.

— Fermas vāja balsināt? Bet man tikai divi cilvēki, pašam arī tikai divas rokas...

— Man vāja spēkbarības bilancē uz galda. Lai pirmā pusgada dati būtu līdz pēdējam kilogramam aprēķināti.

— Agronomiem šodien nav par ko runāt. Vārdu trūkst... Ceturtdien gribējām sākt plaut. Bet ja šitā līst?..

□

Divdesmit minūšu laikā plānošana ir cauri, kārtējie darbi izrunāti. Bet par tālākiem uzdevumiem nav vērts muti dzisināt. Ja vēl kādu nedēļu līs, tad ne ar kādu plānošanu graudušos no saveldrētajiem laukiem uz klēti nedabūs.

Priekšsēdētājs Pēteris Vosorovs ir tāda noskaņojumā, kuru nu nekādā veidā nevar saukt par optimistisku. Kā iet?

— Kā iet? Kolhozā tagad iet tāpat kā iebkur citur pie mums — nekā priecīga. Reizēm pat domāt bail. Kaut gan — nē. Domāt nav bail — tāpat ik mīlu brīdī viss prātā lien un urdās. Tikai runāt gan par to nav vajadzības, laikam tomēr esmu pesimists.

□ — Klausoties jūsu plānošanu, radās iespaids, ka saimniecībā hroniski trūkst darba roku. Te šur, te tur nevar tikt galā, jo neesot cilvēku.

— Jā, ļoti bieži skan frāze, ka trūkst strādnieku. Kaut gan arī tā nav taisnība — pat pāri paliek. Tikai ar vienu noteikumu — ja visi strādā. Kā pie mums pierasts strādāt, tas vairs nav noieta. Reizēm ir tā, ka dažu labu kadru nav kur likt. Norīko viņu vienā, otrā, trešā darbā, bet jēgas nekādas. Taču pats trakā-

kais, ka viņam ir vienalga — kā ir, tā labi. Galvenais, ka šāda tāda naudiņa arī nāk un iztikt var.

Re, mēs jau arī te sēžam un runājam, bet kapeikas musu algai ripo. Un sēdēt jau var bezgalīgi. Arī naudu saņemt tā var bezgalīgi. Vai no tā sāksim labāk dzīvot, tas ir cits jautājums. Visāda zinā ilgus gadu desmitus tā ir gājis.

Vadītāja viedoklis

Patlaban tomēr neredzu izeju no radušās situācijas bez vispārēja sistēmas sabrukuma un bez kapitālas atjaunošanas. Kaut gan saka — no katras bezizejas esot vismaz pāris izejas. Jautājums tikai, kādas? Nesen labi teica Sergejs Dīmanis. Cilvēki negrib zaudēt to mazumīnu, kas viņiem sūri grūti izcīnīts, kādas mistiskas gaišās rītdienas vārdā. Pāriet uz citu dzīves izpratni būs ļoti grūti un arī sāpīgi.

□ — Un kā apkārt notiekošo uzīver jūsu kolhoznieki! Viņiem □ taču līdz paš šim laikam nemaz □ nav klājes saldi.

— Viņi strādā pēc inerces. Zeme nav rūpnīcas konveijers, kuram var pieslēgt vai atslēgt strāvas avotus. Bet par lauksaimniecības nākotni ne pašiem lauciniekiem ne republikas valdībai, acīmredzot, nav skaidrības. Uz ko mēs ceram tuvākajā nākotnē? Kāda ir perspektīva? Valdība nav atbildējusi ne uz vienu no šiem jautājumiem. Bet tie principā ir mūsu republikas dzīvības un nāves jautājumi.

Nu kaut vai privatizācija. Var jau visu laist pašplūsmā. Tad būs tāpat kā ar zemniekiem jeb fermeriem. Saucām ūpravas pirmajiem un domājam, ka pēc gada viss ies kā pa sviestu un pārtikas būs pietiekami. Par etalonu izvēlējamies trīsdesmit deviņtāda zemnieku. Jā, Tas bija spēcīgs saimnieks. Taču tagad pagājuši jau pieci gadu desmiti. Pa vidu bija četrdesmitais gads, bija karš, bija Sibīrija... Balstoties senču lauku sētas pagalmā, lēcien uz pilnību un pārticību nevarēsim izdarīt.

Patiesība būs pa vidu staro Ulmana laikiem un šodienas kolhoziem. Tagad jau acīmredzami, ka fermeri nespēs vienī pašī Latviju pabarot. Tikai retais spēš ražot rūpnieciski. Pārējie gan tikai sevī un savas ģimenes pabaros un apģērbs. Vai tad tā ir izeja?

□ — Kādas ir jūsu domas par zemmes reformu, ja reiz zemnieku tēmu esam aizskāruši!

— Būs varen liela putra, ja mantojuma tiesības uz zemi stā-

dīs pirmajā vietā. Cilvēku dzīves nevar pagriezt atpakaļ, notikumu gaitu arī nevar izmainīt. Loti daudzi zemnieki mainījuši dzīves vietas tepat kolhoza robežās. Centrā tagad daudz vairāk tautas bet Vilkudobes, piemēram, tukšas palikušas. Kur zeme? Kur mantinieki? Kā sadalīt? Priekšroka būtu vienīgi tādā gadījumā, ja cilvēks dzīvo uz savas tēvu zemes. Ja viņam tur pieder mājas vai cita mantība tad gan lūdzu manto vesels.

Bet cenu politika, par ko pēdējā laikā tik daudz mutes dzisinām, principā ir pakārtots jautājums, jo nav redzama musu turpmākā virzība, nav skaidra valdības politika.

Ar neatkarības deklarēšanu pagaidām maz kas ir mainījies. Dzīvē ir tā — vai nu tu esi patstāvīgs un neatkarīgs, vai arī neesi. Kauls, piemēram, savu patstāvību var nedeklarēt, jo «Ādaži» gluži vienkārši ir patstāvīgi — un viss.

Patlaban laucinieki dzird ļoti daudz kritikas savā adresē. Var jau kritizēt, taču jēgas nav, le kams to darīt, jābūt skaidrībai — būs tā un tā... Gribu celt no vietni simts govīm. Vai man būvēt vienu fermu? Bet varbūt labāk četras fermas pa divdesmit piecām govīm? Lai viena kārtīga ģimene to mierīgi varētu apņemt?.. Atliek lemt un darīt pašam uz savu galvu. Tautā saka — kā mākam, tā maunam...

□ — Varbūt jūsu noskaņojumu, priekšsēdētāji, ietekmē laika apstākļi. Tik nejauki līst.

— Var jau būt, līst. Un uz tehniku pagaidām nav ko cerēt, ka glābs. Par rudenī prognozēt iespējams vēl mazāk, viss dieva rokās. Ja turpinās līt, sekas var būt bēdīgas. Visi esam vienā ķēdītē saistīti — gan cilvēki, gan tūrumi, gan lopīni. Normālā gadā ar pašaudzētajiem graudiem varam iztikt gluži labi. Kaut gan lopkūpības struktūru būtu jāmaina par labu liellopiem.

□

Taisnība, kolhozā iet tāpat kā visur citur republikā. Daudz politikas, bet maz skaidrības. Bet domu plurālisms sapuvušo sienu atkal sausu un smaržīgu nepadarīs, un daudzpartiju sistēmā ar saviem ķīvīņiem govīs un cūkas nepaēdinās. Tāpēc taisnība ir Pēterim Vosorovam un citiem viņam līdzīgajiem — daudzus gadu desmitus Latvijas zeme ir atpūtušies, uz saviem laukiem krūmus un dadžus audzējusi, nu ir jāsāk ražot.

Sarunu pierakstīja
Lidija Kirillova

Aktualitāte

„Maizes krīze“: vai ilgi?

Sākumā tauta neko nesaprata, pēc tam — kaut kur nedēļas vidū — atskanēja pirmie tālrūna zvani, arī — redakcijā. Un jautājums bija viens — kas noticis maizes kombinātā? Kāpēc veikalos kļuvis grūti nopirkt maizes klaipu? Lai sniegtu atbildes uz šiem jautājumiem, devos pie maizes kombināta direktora V. Karjakina.

— Visu nedēļu mūs pavadīja kaut kādas fatālas neaizsības, — viņš sacīja. — Pirmkārt, pagājušajā svētdienā abas ceptuves — Aglonas un Līvānu — tika

apstādīnātas, jo pēc ilguma ar sanitāri epidemioloģisko staciju nācās organizēt «sanitāro dienu». Tas ir minimālais pieļaujamais termiņš, jo vasarā pieprasījums pēc mūsu produkcijas vairākas reizes pieaug.

Otrkārt, Aglonas maizes ceptuvē vesela maīna bija «jautrā prātā». Un visbeidzot — pirmdien neieradās darbā formētājs Līvānu ceptuvē. Brigāde kategoriski atteicās veikt vīna darbu, un parasto astoņu rūpmaizes cepienu vietā izcepa tikai trīs.

Ceturtdien — jaunas nebūša-

nas: nevarēdams atgriezt karstā ūdens krānu, mīklas mīcītājs atmeta tam ar roku un gaidīja, kamēr ieradīsies speciālists. Tātad — atkal aizkavēšanās.

— Tas viss, kopā nemot, arī radīja «maizes krīzi». Pēc iespējas cenšamies atvest maizi no Daugavpils, taču situāciju tas neglābj.

Lai kā tur nebūtu, kombināta vadība atvainojas rajona iedzīvotājiem par sagādātajām neērtībām. Tuvākajā laikā centīsimies stāvokli uzlabot.

Iraīda Koroļova

Iepazīsimies: Daiga Lapāne

Daiga ir Latvijas Universitātes nu jau piektā kursa studente. Topošā filoloģe, kas šovasar ir muzeja darba prakse Jasmuižā.

Meitenei tā ir pirmā saskare ar Latgali. Muzejā ļoti patīk vadīt ekskursijas, sevišķi — bērniem. Daigai tā gribas mazos apmeklētājus ievadīt Raiņa domu pasaulē. Un šķiet, pasaulē nav saulaināka dzejnieka par Raiņu. Un katrai grupai atbilstoši vecumam nākas citādāk veidot savu stāstījumu. Tas ir interesanti. Sis mēnesis Jasmuižā Daigai, droši vien, kļūs noteicošais turpmākās darba vietas izvēlē.

Pirmā prakse bija valodniecībā. Daiga vāca vietvārdus Ogres pagastā — vairāk uz Erģļu pusi. Tie bija senu māju, ceļu un plavu nosaukumi. Piemēram, Blaumana māte dzīvojuši vietā, kura saucas Vindedzis. Šī interese par vietvārdiem vēl nav zudusi arī šodien.

Pedagoģiskās lemaņas nācās likt lietā Rīgā, Imantā. Stundas bija paredzētas 4. klasē. Kā saka pati Daiga: «Aizrādīju vairāk pienākuma pēc. Man patīk, kad bērni jūtas brīvi».

Daiga ir beigusi Rīgas 1. ģimnāziju (kur savā laikā mācījās Rainis) ar matemātikas novirzienu. Interesi par filoloģiju modināja krievu valodas skolotāja Janīna Avišāne. Uz to rosināja arī klases audzinātājs, pats būdams matemātikis. Runa bija par žurnālistiku. Bet Daiga tomēr izvēlējās «tīro» filoloģiju. Skolas gados viņa aktīvi piedalījās dzijas sarīkojumos. Patika lasīt skaistas vārsmas. Dzejoļa arī pati.

Pirmais dzejolis radās agrā bērnībā, kad meitenei vēl negāja skolā. Tas bija Eglainē.

□ Daigas Lapānes dzejoļus publicējam laikraksta 3. lappusē.

dzīvojot pie vecāsmātes. Loti patika aitas. Un te nu gadījās, ka nomira viens iērīnš. Tajā laikā Daiga noskatījās mākslas filmu «Rainis». Un tas viss kopā deva impulsu pirmajam dzejoļim. Protams, par iērīnu.

Dzeja Daigai līdzī gājusi visus šos gadus. «Padomju Studentā» parādījās viņas pirmais dzejolis vēlāk, nu jau «Universitātes Studentā» — vairāki rakstiņi. Bet apcerējums par Emīliju Prūsi dienas gaismu ieraudzīja «Latvijas Jaunatnē». Tas tapa uz kursa darba pamata. Daiga domā, ka tas varētu būt arī par pamatu diplomdarbam, tikai lielāku vērtību veidot sakarēm ar Lietuvu. Topošā filoloģe mēģina lietuviešu valodu.

Meitenei ļoti patīk Friča Bārdas dabas filozofija. Ziemā, kad bija pārnēmusi atsvešināšanās sajūtu, tā pat izglāba. Tuva ir Reģinas Ezeras proza. Dzīļu iespaidu atstājuši Viktora Igo romāni, it sevišķi — «Nožēlojamie». Vēl aizvien prātā Antuāna de Sent Ekziperī «Dienviņu kuriers» un «Mazais princis». Ziemā bija lielā aizraušānās ar emigrantu literatūru. Dzīli prātā iekritusi Mārtina Ziverta dramaturģija ar negaidītajām beigām un savdabīgā un vienreizējā Astrīdes Ivaskas dzejas pasaule.

Patlaban Daigai patīk pētīt vārdu nozīmi (bet tas kaut kur sašaurina garīgo pasauli), gribētos nodoties zinātnē.

Šodien mēs iepazīsimies ar dažiem Daigas Lapānes dzejoļiem. Dzejas dienās Jasmuižā mūs uzrunās pati topošā dzejniece. Bet pēc gada, varbūt, tiksīmsies ar viņu kā Jasmuižas muzeja darbinieci.

Voldemārs Romanovskis

Viedoklis

Sāksim ar mazumiņu

Divaini, bet Preļlos beidzot sākuši labiekārtot centrālo laukumu. Taču daudzi pilsētas iedzīvotāji vēlētos, lai šeit būtu vairāk zaļuma, mājīguma. Kāpēc neiestādīt egļi vai dekoratīvos krūmus, neuzstādīt lielo pulksteņi, neiekārtot dažus solņus? Diemžēl mums pilsētas iedzīvotājiem, neviens tā arī nepaveic. Ja kādu mēs vēlamies redzēt savas pilsētas galveno laukumu. Var taču, neizlidojot 260 tūkstošus rubļu, to pārverst mājīgā vietā, visu darot pleticīgi, taču — ar gaumi.

Vēl es ierosinu pie autostacijas iepretim 1. un 2. iekāpšanas laukumiem uzlikt dažus solņus. Klūst zēl, skatoties, kā vecas sievīnas, kājas stāvo, gaida autobusu. Tam taču nav vajadzīgi ne lieli kapitālieguldījumi, ne arī kāda varena celtniecības organizācija. Vienkārši jānodrošina darbu veikti kādam pilsētas uzņēmumam.

Gribu pieskarties arī lautājuma par mūsu skaisto, taču ļau bedīgi slaveno parku un tā kanāliem. Pārbuves pirmajos gados cilvēkos bija radusies cerība, ka atjaunos veco pili, sakārtos parku, iztīrīs tā kanālus. Taču visi nezin kāpēc tagad krituši politiskā, bet ar konkrētām lietām, kaut arī tās varbūt, nav tik svarīgas, neviens nenodarbojas.

Rakstu šo vēstuli tāpēc, ka klusē rajona un pilsētas varas iestādes. Kāpēc tautai netiek pakaidrots: ir vai nav kaut kādas cerības uz pārmaiņām? Nevajag veidot grandiozus plānus pašu plānu dēļ. Nevajag ķerties pie kaut kā neparasta, bet dārga. Nevajag aizbildināties, ka nepietiek līdzekļu un tehnikas. Vienkārši jāparūpējas, lai parks vienmēr būtu uzturēts kārtībā, lai daba netiktu postīta, bet priecētu cilvēku sirdis. Pēterā I laikos arī bez tehnikas brīnumus darīja, bet mēs nevaram iztīrīt vienu kanālu. Kas mums traucē?

Zinu, ka daudziem par mūsu pilsētu sār sirds, viņi ir gatavi ziedot gan savu brīvo laiku, tās sakārtošanai, gan arī līdzekļus, cik nu kurš var, pārskaitīt. Tikai — kam?

Ja Padomju Savienībā pārbūve sākusī buksēt, tad tas ir tāpēc, ka lielu māju vienmēr grūti sakārtot. Tāpēc varbūt sāksim ar mazumiņu. Ar savu mazo māju un paši ar sevi.

N. Novikova (Preļlos)

P. S. Gribētos izlasīt laikraksta lappusēs, ko par to visu domā mūsu rajona un pilsētas varas vīri.

Lopbarību tomēr gatavo

Pāris nedēļas ir lijis gandrīz katru dienu. Arī kolhozā «Jersika». Bet lopbarību te tomēr gatavo.

Saimniecībā sagādātas vairāk nekā divas trešdaļas no vajadzīgā siena, skābsiena un skābarības daudzuma. Pēc Jāņiem, kad bija nedēļa saulaina laika, sagatavoja 700 tonnas sienu (plāns — 1065 tonnas). Tvertnēs ielikta vairāk nekā 1500 tonnas skābsiena (nepieciešamas 2300 tonnas). Ir 540 tonnas skābarības.

Pirmās plāva tās zālāju platības, kurās paredzēts ataudzēt atālu skābarības gatavošanai vasaras nogalē. Apvītusi zāle vēl lietainajā laikā nezuva, tāpēc to konservētu ar sāli, lika skābsienā.

...Dienā list pat vairākas rei-

zes. Celi galīgi izžurguši arī kolhozā «Jersika». Mūsu mašina pa dubjām knapi virzās uz priekšu. Ar saimniecības galveno agronomi Inu Smelceri braucam pie lopbarības gatavotājiem 2. ražošanas iecirknī, kuru vada Juris Skapars un kurš šogad ir priekšgalā. Pie jauncelamās slaucamo govju novietnes liel trešo skābsiena tvertni, iecirknī siena sagatavots pāri 400 tonnām. To presējais mehānizators Pēteris Kainamala. Viena līdzsienālais veikums — 400 tonnas. Citīgi lopbarības sagādē strādājis šoferis Boriss Makarovs, mehānizators Jānis Rudzītis, laukskārdnieki Andris Rudzāts un Jāzeps Vucens.

1. ražošanas iecirknī ir jaunā priekšniece — Inta Pabērza, strādā pirmo gadu, bet ar dar-

biem galā tiek ļoti. Neskatoties uz lietavām, lopbarības sagāde iecirknī rit samērā raiti. Centīgi sienu presējais mehānizators Jānis Sabanskis, ar vācu tipa agregātiem — smalcinātājiem apzinīgi strādājuši Jānis Lazdāns, Stanislavs Lietavnieks un Jānis Svirksts, lopbarības transportēšanā — Valdis Svirksts.

Ir lijis ilgi, pēdējās dienās debesis skaidrojās. Tiesa, lietus dēļ lopbarības sagāde iekavēta visā rajonā, arī kolhozā «Jersika». Bet saimniecībā arī lietainā laikā nesēdēja, rokas klēpi salikuši. — cik bija iespējams, strādāja. Un tas ir ļoti.

Jānis Gurgons
□ ATTĒLĀ: viens no labākajiem lopbarības gatavotājiem kolhozā — šoferis Boriss Makarovs. Jāna Silicka foto

Preses spoguļi

Izdzīvos tikai stiprākais?..

Vijņas centrālajā ielā to tik vien dzird: «Biju «Vaivā». Nopirkul Cenas — astronomiskas! Laužu — ābolam nav kur nokrist!»

— Kur atrodas «Vaiva»? — prasa trolejbusos cilvēki, kas iebraukuši no rajona.

Telefona klausule veikala vadītājas E. Dudutienes kabinetā noņemta no aparāta. Citādi tālrunis zvana bez pārtraukuma. Veikala lielās stikla durvis izdauzītas. Milicija cenšas ieviest kārtību rindā, bet tā izstiepsies līdz krustojumam. Preces —

no valūtas veikala «Merkūrijs», kā arī no republikas vairumtirdzniecības bāzes — pēc fondiem saņemtās.

Cenas: aitādas kažoks — 6000 rubļu, paklājs — 3000 rubļu, sievietes vasaras kurpes — 300 rubļu, mōhēras jaciņa — 1300 rubļu, dezodorants — 50 rubļu, kosmētikas piederumu komplekts — 600 rubļu, putekļu sūcējs — 1500 rubļu, videokasetes — 80 rubļu utt. Vislētākā prece — Vācijas Federatīvajā Republikā ražotās automobiļu aizdedzes sveces, tikai 6 rubļi. Taču

nepriecājiēties: rīt arī šī svece var būt vairākas reizes dārgāka.

Pirmajā dienā līdz pusdienām pārdotas preces par 100 tūkstošiem rubļu. «Vaiva» pārspēj visus rekordus. Naudīgiem cilvēkiem vairs nevajadzēs doties uz «melno tirgu» Garunajā. Tiesa gan, dažas preces tur uzreiz kļuvušas ievērojami lētākas. Tātad — jau darbojas tirgus attiecības? Notiek dabiskā atlase, kā dabā, izdzīvo stiprākais...

L. Valatkiene,
(«Lietuvos Rytas», 1990. gada maijs)

Iesaka zinātnieks

IZBRAUCOT visus Latvijas novadus. Ir redzējis ganībās bullīšu ganāmpulkus. Pamatā gana tikai zemnieki un plemājas saimniecību īpašnieki. Igaunijā un Lietuvā — citāda aina. Pie mums jauno ganīšana nepamatoti tiek atstāta novārtā. Zālē ir gandrīz visas jaunam organismam nepieciešamās barības vielas. Svarīgas arī kustības, svaigs gaiss, saules staru enerģija, kas nostiprina veselību, tiek uzkrāti vitamīni. Kūti šādā dzīvnieki dod lieliskus dzīvmasas pieaugumus.

Ganības viegli sabalansēt arī barības devu pēc olbaltuma daudzuma. 3 — 4 reizes augstāka ir ekonomiskā efektivitāte. Ganīšana pašreiz sevišķi aktuāla, jo radusās lielas grūtības ar spēkbarības sagādi.

Katrā saimniecībā šim nolūkam var atrast piemērotas platības. Var izmantot (ar ganāmpulku manevrējot) arī attālās dabīgās pļavas un stāvās nogāzes, kā arī rūgaines. It sevišķi ar zālāju pasēju, nopļautos kukurūzas laukus, kur šīs tas ēdams palicis. Šādas platības cietim izmantošanas veidmē maz piemērotas. Dabīgās pļavas un ganības bieži cieš no mitruma un ir daļēji apaugušas, bet atālu novākšanai pie tam nepietiek arī tehnikas. Kultivēto ganību zālē ir lēta barība vasarā nobarotamiem jauniņiem. Atāla apganīšana, ko šogad vēl var paspēt, veicina nākamā gada zeltēna augšanu, samazina dabīgo pļavu un ganību aizaugšanu ar krūmiem.

Ganības var aizvietot visus barības līdzekļus ar spēkbarību.

Alojas saimniecībā nobarotāmo jauno ganīšana uzkrāta liela pieredze, tur ganās līdz 800 jauniņiem. Spēkbarību

jauniņiem ganībās neizdina. Daļu dzīvnieku no lauka uzreiz nogādā uz gaļas kombinātu. Pērn Alojā jauniņi ganījās no 16. maija līdz 19. oktobrim. 102 dzīvnieki ar vidējo dzīvmasu 411,8 kilogrami tika realizēti gaļas kombinātā tieši

kilogramu dzīvmasas pieauguma no hektāra.

Jauniņi ganās 4 — 5 periodus dienā. Garāki ir rīta un pēcpusdienas cēlieni, kad samazināties karstums. Ganīšana var būt brīva, dzīvniekus var stēt

tīram vēsam, slāpēs remdējošam, ar labām garšas īpašībām. Ūdeni nem no dabīgām ūdenskrātuvēm, vai terīko akas. Ja dzīvniekus ganībās sien, ūdeni pieved ar cisternu. Viens traktorists, vedot ūdeni ar cisternu, kurai pierīkotas dzirndzes, var padzirdīt ap 700 jauniņu. Pieļaujamais attālums līdz dzirdināšanas vietai jauniņiem, kas vecāki par gadu, varētu būt pat 2 — 2,5 kilometri. Jādzirdina 3 reizes dienā, labāk, ja ūdens visu laiku pieejams. Dzīvnieks padzeras 7 — 9 minūtes. Dienā nepieciešams ap 30 — 50 litriem ūdens uz dzīvnieku (atkarībā no masas un cietiem faktoriem).

Ganības dod tikai minerālvielas. Jāņem vērā, ka, ēdot ganību zālē, ir paaugstināta vajadzība pēc vāramās sāls. Ganībās biežāk gana bullīšus no 6 līdz 12 mēnešu vecumam. Teļus sāk laist pie kūtīs ierīkotos aplokos jau no 1 mēneša vecuma. Šādi uz pusli var samazināt spēkbarības izēdināšanu, bet no 8 mēnešu vecuma to var neizēdināt pavisam. Ganīšana ir labs profilaktisks līdzeklis pret plaušu slimībām. Pavasarī un vasarā dzimušos teļus var ganīt divas sezonas.

Ganības labāk izmanto gaļas šķirņu vai piena un gaļas šķirņu krustojumā ierītie jauniņi. Alojā Latvijas brūnās un Sāroles krustojuma bullīši ābolina bez nībarošanas deva 110 gramus dienā pieauguma. Pieredze rāda, ka nav vēlams laist ganībās gadu vecus augstākā barojuma bullīšus, kuriem ziemas periodā barības devās bija liels spēkbarības īpatsvars.

J. Uzulis.

veterināro zinātņu kandidāts

Gribat iegūt lētu gaļu?

no ganībām. Tas nav ideālākais variants, bet, ja trūkst spēkbarības, var darīt. Labāk pēc ganībām 2 — 4 mēnešus nobarot intensīvi. Alojā pamatā izmantoja atālus un ieguva vidējo diennakts pieaugumu 585 gramu dienā, bet grupā, kur dzīvnieki ganībās bija piesietīti, dzīvmasas pieaugums bija 787 gramu dienā. Citi teiks, ka tā ir ekstensīva nobarošana. Turot kūti un izēdinot lielā vairumā spēkbarību, var iegūt lielākus pieaugumus. Tiesa, ja ir daudz spēkbarības, to var izēdināt kūti vai atdot kūkām, kuras labāk izmanto spēkbarību.

Ganīšanas rezultāti atkarīgi no ganību ražības, botāniskā sastāva, režīma, minerālvielu izēdināšanas, šķirnes, loņu veselības stāvokļa un cietiem faktoriem.

Izvēloties barību, jauniņi vadās no zāles smaržas, ārējā izskata, ķīmiskā sastāva, mitruma, rupjuma, kokšķiedras daudzuma, lapojuma un cietiem faktoriem.

Kultivētās ganībās (ar zāles ražību 300 centneri no hektāra) var iegūt 500

kēdēs, taču vieglāk ierīkot aplokus, Alojā valsts saimniecībā L. un K. Jesmani vairākus gadus gana ap 250 bullīšu ar elektrisko ganu ierīkotā aplokā visu diennakti. Pēc 1 — 3 dienām, kad zāle noēsta, bulli tiek pārvērti nākamajā ierīkojumā. Dzelonstieples ir defīcīts. Elektriskajiem žogiem var nēmt strāvu arī no tīkla (caur transformatoru, ievērojot noteikumus) vai no baterijām.

Pie elektriskā aploka jauniņi pierod 2 — 3 dienās. Visiem jauniņiem, kuri pārbaudījuši elektrisko impulsu iedarbību, izstrādājas nosacījuma reflekss, tie netuvokas žogam un to nesarauc, ja pietiek zāles. Žogus biežāk sarauj aļņi.

Gans uzstāda un uzmana žogus, pārved siles ar minerālbarību, dzirda jauniņus un pārdzen tos uz kārtējo aploku. Lai nekaitētu rudens salnas un vējš, nakts aplokā jāiekļauj kāds meža vai krūmu puris, aizaudzis grāvis vai grava.

Svarīgs faktors ganību periodā — dzirdināšana. Dzeramam ūdenim jābūt

„Pūt, vējiņi!“
Jasmuižā

● Katru gadu muzejs velta vienu ekspozīciju kādam konkrētam Jāņa Raiņa darbam. Šogad tā ir lugas «Pūt, vējiņi!». Sākot ar šovasaru, skatītāji varēs redzēt arī lugas iestudējumu Brīvdabas teātri. 11. augustā varēsīm iepazīties ar Valmieras teātra izrādi.

Ekspozīcijā varam izsekot lugas sacerēšanas gaitai un tās skatuves liktenim.

Luga «Pūt, vējiņi!» sarakstīta Kastaņolā 1913. gada vasarā, bet bijusi iecerēta krietni agrāk ar sākotnēju nosaukumu «Laiveņieks». Tā bija trimdieneka nepieciešamība «izteikt visas savas sastrēgušās dzimtenes ilgas», kas «mieru nedeva tos garos gadus». Un bija vēl viens rosinošs faktors. Starp Raiņa un dažiem LSDSP vadītājiem bija nesaprašanās vairākos estētiskās un ētikas jautājumos. Viņš uzskatīja, ka partija pietiekami nenovērtē garīgās kultūras un ētiskā faktora lomu nākotnes sabiedrības veidošanā.

Dzejnieks lugas priekšvārda rakstīja: «Bij smaga toreiz trimdieneku atmosfēra ne vien no vispārējām trimdas nastām, bet arī no biedru savstarpējiem konfliktiem un viņu citādas gara orientācijas un uzskatiem uz disciplīnas un ētikas jautājumiem: tas bija polemikas laikmets pret mani un prasīja no manis atbildi — un cik neticami tas arī neizlikās — «Pūt, vējiņi!» bija polemikas raksts no manas puses... «Pūt, vējiņi!» izteica ne vien manu neizribu negatīvi darboties polemizējot, bet deva arī manu pozitīvu jaunu uzskatu par dzimtenes kautro skaistumu kā vēlanu ideālu.»

Lugas pirmizrāde notika Pēterpils Latviešu labdarības biedrības 35 gadu jubilejas svinībās 1913. gada 6. oktobrī. Lomas atveidoja biedrības dramatiskās kopas dalībnieki režisora O.

Kandāta vadībā. Vislielāko atzīnību guva aktrise Bīruta Skujeniece Baibas lomā.

1914. gada 31. janvārī tā tika iestudēta Jaunajā Rīgas teātrī. Iestudējuma režisors bija A. Mierlauks, scenogrāfs — J. Kuga. Lomās darbojās: Uldis — E. Smilgītis, Baiba — M. Smitheņa, Anda — L. Erika, Zane — T. Banga, Māte — H. Freimane, Gatīšs — K. Hamsters, Orta — B. Rūmniece, Didzis — K. Koškins. Uzvedums profesionālajā teātrī guva lielus panākumus, to ar siltu atsaucību uzņēma skatītāji. Pirmajās nedēļās, kad izrādīja lugu gandrīz dienā, teātris vienmēr bija pārpildīts. Lomu atveidojumi kļuva par labu tradicionālu paraugu turpmākajiem lugas uzvedumiem.

1914. gada vasarā teātra grupa ar šo izrādi abrakāja lauku novadus.

Reižē ar A. Mierlauka vadīto Jaunā Rīgas teātra trupā lugas izrādes lauku novados sniedza T. Bangas un B. Skujenieces trupa.

Ekspozīcijā iepazīstoties ar oriģinālfotogrāfijām un citiem unikāliem dokumentiem, var izsekot lugas skatuves gaitām arī turpmākajos gados.

Voldemārs Romanovskis

☐ **ATTELOS:** aploksne, kurā Rainis sūtijs lugu P. Lūlam uz Pēterburgu; ieskaņš izstādē; top Brīvdabas teātris. J. Silicka un J. Kalvāna foto

No 3. līdz 5. augustam Elksa ezerā notiks PSRS JAUNATNES ČEMPIONĀTS ODENSŠLEPOŠANĀ.

Sacensību sākums 3. un 4. augustā plkst. 11.00 un 17.00, 5. augustā — plkst. 10.00.

PREIĻU RAJONA PĀTERĒTAJU BIEDRĪBU SAVIENĪBAS SAGĀDES UN RAZOŠANAS APVIENĪBA

iepērk:
cūkgaļu — 3,70 rbj. par kilogramu,
baravikas — 1,40 rbj. par kilogramu,
apšu bekas — 1 rbj. par kilogramu,
bērzu bekas — 0,85 rbj. par kilogramu,
sviesta bekas — 0,80 rbj. par kilogramu,
gailenes — 0,70 rbj. par kilogramu,
priēžu bekas, celmenes — 0,55 rbj. par kilogramu,
smiltenes — 0,50 rbj. par kilogramu,
cūcenes, bērzlapas, vilnišus, gludās pienaines — 0,60 rbj. par kilogramu,
pelēkāms aļksnēnes, govju bekas — 0,40 rbj. par kilogramu.
Senēm jābūt tīrām, bez tārpēm, sašķītotām pa veidiem, cepurītes izmērs — ne lielāks par 5 — 7 centimetriem.
Sēnes pieņem sēņu vārīšanas punktos Preiļos un Līvānos.

PREIĻU RAJONA PĀTERĒTAJU BIEDRĪBU SAVIENĪBAS SAGĀDES UN RAZOŠANAS APVIENĪBA

ar 1. augustu sāks noslēgt līgumus par ziemas šķirņu kāpostu un burkānu iepirkšanu 1991. gada ziemas — pavasara periodā.

Augustā apvienība organizē lupatu un makulatūras savākšanu (būs organizēta pretpārdošana) pēc šāda grafika:

Stabulniekos pie 51. veikala — 2. augustā no plkst. 10.00 līdz 11.30,

Dravniekos pie 50. veikala — 2. augustā no plkst. 12.00 līdz 13.00,

Vilcānos pie 49. veikala — 2. augustā no plkst. 13.00 līdz 14.30,

Grīguļos pie 32. veikala — 16. augustā no plkst. 10.00 līdz 11.30.

Neretā pie 31. veikala — 16. augustā no plkst. 12.00 līdz 13.00,

«Zelta vārpā» pie 30. veikala — 16. augustā no plkst. 13.00 līdz 14.00;

Līvānos:

Stacijas laukumā — 4. augustā no plkst. 10.00 līdz 12.00,

8. autokombināta teritorijā — 4. augustā no plkst. 13.00 līdz 14.00,

Lāčplēša ielā — 4. augustā no plkst. 14.30 līdz 15.30,

Vecajā tirgus laukumā — 18. augustā no plkst. 10.00 līdz 12.00,

Lauku ielā — 18. augustā no plkst. 13.00 līdz 14.00,

K. Valdemāra ielā — 18. augustā no plkst. 14.30 līdz 15.30.

PĀRDOD zirgu Rudzātu ciema «Bikaunieks». Bebris. Apskatīt sestdienās, svētdienās.

PĀRDOD melnrabū telti un grūnu telti. Zvanīt vakaros: 55618.

PERK mājū Preiļu rajonā. Vēlams meža vai ezera tuvumā. Zvanīt vakaros. Telefons Daugavpīlī — 43564.

PĀRDOD slaucamu govī Sutros. Telefons — 33729.

Galā ir darbi...noslēdzas gadi. Skaisti un skarbi.

(J. Silazars)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Derīnu ģimenei. Izvadot DELU un BRALI smiltāja. Kolhoza «Rožupe» kolektīvs

Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm. Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu.

(A. Skujina)
Izsakām dziļu līdzjūtību Līvānu pilsētas izpildkomitejas loceklim Vladimiram Kivleniekam sakarā ar MATES nāvi.

Līvānu pilsētas izpildkomiteja

Izsakām līdzjūtību Jersikas ciema padomes deputātam Eduardam Kurpniekam, SIEVASTEVU smiltāja izvadot. Jersikas ciema padomes pildkomiteja

Paliec, māt, smaidā, Paliec, glāstā, Paliec jaukā bērnības stāstā. (O. Lisovska)

Esam kopā ar Venediktu Ručevsku, kad pēdējie zied gulst uz MATES kapa. Kolhoza «Rožupe» kolektīvs

Sobrīd daudz vairs nevajaga — Tikai dažas zemes pēdas, Svalgu, zaļu egles zaru. Ar ko apsegt smagu bēdu. (A. Strautiņš)

Skumju brīdī esam kopā ar Pēteri Kivliniku, no SIEVAS uz mūžu atvadoties. Preiļu mēlloratīvās 21. PMK kolektīvs

Aiziet, gadi, aiziet, mūži. Trejas lietas neaiziet: Paliec saule, paliec zeme, Paliec darbi padarīti. (T. dz.)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību mūsu bijušā darbābiedra ALBERTA DERINA piederīgajiem sakarā ar viņa nāvi. Republikāniskā projektēšanas un māju celtniecības trestā ATU kolektīvs

Sestdienas humoreska

TV programma

8.00 — Kontinents mostas. Pārbaude no atskurbtuves.
8.15 — Gribu visu zināt. Pirmskolas vecuma bērniem par vecāku intīmo dzīvi.
10.00 — Cirks uz ūdens. Pārbaude no ūdenssaimniecības ministrijas.
10.20 — Tava mīļākā grāmatīņa. Jaunākais pilsētas krājiskas darbā.
10.30 — Kalpoju Padomju Savienībai intervija ar ASV prezidenta patīgu Maiklu Ivanoviču Džonsonu.
10.40 — Karlsons, kurš dzīvo uz jumta. Stāstam par 3. dzīvokļa ekspluatācijas pārvaldes labāko skārdnieku Pjotru Ivanoviču Engelsonu.
11.00 — Draugu sejas. Tiešā reportāža no pērtiku mītnes.
11.30 — Rīta pasts. Kārtējā pārbaude no psihiski slimo klīnikas.
12.00 — Jums, lauku darbaļaudis. Arīstū kvarteta koncerts ar subtit-

riem.
12.20 — Ko māca arodskolā. Reportāža no Hesas zāles.
12.40 — Sniedz roku, tālais draugs! Čuguna liešanas rūpnīcas strādnieku vēstule amerikāņu miljonnāram Rokfelleram.
13.00 — Vissavienības loterijas tirāža, paziņojot pilsoņu adreses, kuri laimējuši.
13.10 — Botānika. No augu intīmas dzīves.
13.40 — Viņu tikumi. Miljonāru sadzīve un gaume. Reportāža no kooperatīvā restorāna Kropotkina ielā.
14.00 — Dzīvnieku pasaulē. Reportāža no centrālā universitātes ikla mēneša beigās.
14.30 — Kapitālisma grausti. Mūsu starptautisko komentētāju reportāžas no atkritumu izgāztuvēm ASV.

15.00 — Vairāk labu preču. Vakarā pasaka pieaugušajiem.
17.15 — Zēni, kas jums muuršomās! Reportāža no gelas kombināta caurlaižu punkta.
18.00 — Ārzemju estrāde. Mongolijas jūras kara flotes dziesmu un deju ansambļa koncerts.
18.30 — Iepazīstinām ar legendām. Reportāža no PSRS Statistiskās pārvaldes.
19.20 — To jūs varat. Seruna ar ārstu — seksopatologu.
20.15 — Labu nakti, mazuļi! Pārbaude no bada ārstēšanas institūta.
21.30 — Ārzemju estrādes mākslinieki. Kemerovas apgabala filharmonijas papušu dziesmu un deju ansambļa koncerts.
23.00 — Pirmoreiz TV ekrānā. Ansambļa «BTŅs» koncerts Josifa Kobzona izpildījumā. [No laikraksta «Moskovskij komсомолец»]

Redaktors Pēteris PIZELIS

● LAIKRAKSTĀ PUBLICĒTIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPŪGULO REDAKCIJAS VIEDOKLI. PAR PĒRSONU VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PĀREIŽĪBU ATBILDĒ RAKSTU AUTORĒ.

● MOSU ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodaļas — 21759, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154 atbildīga sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodaļa — 21769, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, vēstulju, skolu dzīves un jaunatnes nodaļa — 22203, grāmatvedība, uzziņas par studinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu firdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpīlī, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīgā, K. Valdemāra ielā 105). Viens nosacītā iespiedloksne. Ofsetiespiedums. Izdevējdarbības licence Nr. 000069. «Новадниекс» («Земляк»). Газета Преильского района на латышском языке.

Metiens 13 740 eksemplāru (latviešu valodā — 9832 eks., krievu valodā 3908 eks.).

Indekss 68169. Pas. 731.